

"נִימַת יוֹסֵף וְכָל אָחָיו וְכָל הַדּוֹר הַהוּא: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעֲצְמוּ בְּמֵאד מְאֹד וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ אֹתָם: וַיִּקָּם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף" (שמות א, ו-ח).

תמונה כמעט זהה התחוללה בפולין במאות ה"ט"ו-ט"ז, בעקבות גל גירושי יהודים ממערב אירופה ששיאו "גירוש ספרד". תיאור יפה של הגירת היהודים לפולין והשתקעותם בה, מביא ש"י עגנון: ב"קדומות"

"... ראו ישראל שהרדיפות נמשכות והולכות והצרות מתחדשות ובאות והשיעבוד הולך וגדול ומלכות הרשעה גוזרת גזירה אחר גזירה ... עמדו על דרכים ושאלו לנתיבות עולם, אי זה הדרך ילכו בה ומצאו מרגוע לנפשם? נפל פתק מן השמים לכו לפולין. וילכו ויבואו ארצה פולין ויתנו למלך הר זהב. ויקבל אותם המלך בכבוד גדול. וה' ריחם עליהם וייתן אותם לרחמים לפני המלך והשרים. וייתן להם לשבת בכל ארצות ממלכתו לסחור את הארץ לארכה ולרחבה ולעבוד את ה' כמשפט דתם. והמלך מגן בעדם מכל צר ואויב. וישכון ישראל בטח בפולין ימים רבים. וישלחו ידיהם במסחר ובכל מלאכה ועבודה. וה' ציווה אותם את הברכה ויברכם בארץ. ויצא להם שם בגויים... הכי קרא שמה פולין? אמרה כנסת ישראל לפני הקדוש-ברוך-הוא: ריבוננו של עולם אם עדיין לא הגיעה שעתה להיגאל - פה לין בלילה של גלות זו עמנו עד שתעלינו לארץ ישראל".

צרה ומצוקה הביאו את בני ישראל למצרים, שם התקבלו בכבוד מלכים. צרה ומצוקה הביאו את עם ישראל לפולין, וגם שם התקבלו בכבוד מלכים. שני הסיפורים הסתיימו באימה ובחשיכה נוראה, ובעקבותיהם באה ישועה גדולה. ניתן להצביע על הקבלות נוספות ומעניינות בין שתי גלויות אלו, ואכמ"ל.

שמה ואולי מותר להציע כי המסר העולה מ"נס פך השמן" בחג החנוכה, מבקש לבתק מסורת "שיכפול ההיסטוריה". ממלכת בני חשמונאי - יסודותיה אור גדול, טוהר וגבורה לאומית, אחריתה הידרדרות לעברי פי פחת, סיאוב ושחיתות, רצח, אלימות ומלחמת אחים נוראה במשפחת המלוכה. האם נשכיל במדינת ישראל הצעירה, להציע מודל חדש ומשופר, שאינו משכפל את כשלי העבר הטבוע במהותנו ומעצב את הווייתנו? - נדרש מכולנו מאמץ אדיר על מנת להיחלץ מהמסלול המוכר ולהוביל את עצמנו אל האור ואל הדרור - להיטיב את הנרות במנורה החקוקה בסמל המדינה.

יוחנן בן-יעקב הוא בן קיבוץ כפר עציון וחבר קיבוץ כפר עציון מיום חידושו. עובד משרד החינוך, ממונה על תכנית חפצי"ה (חינוך פורמאלי ציוני-יהודי בברית המועצות לשעבר) ועל המכינות הקדם-צבאיות. חבר גרעין בני עקביא עלומים, וממייסדי קיבוץ עלומים, לשעבר, מזכ"ל בני-עקביא, יו"ר מועצת תנועות הנוער בישראל, ויועץ שר החינוך. נמנה על הצוות המייסד של בית ספר שדה כפר-עציון, מדריך קבוצות נוער בפולין, סב ל-14 נכדים, אב לשישה ילדים.

אפשר לקבל את דף פרשת השבוע של הקיבוץ הדתי בדואר אלקטרוני או לראות אותו באינטרנט באתר של הקיבוץ הדתי בכתובת: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm

כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il ולרשום subscribe בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בשורת הנושא.

תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: webmaster@kdati.org.il

אתר האינטרנט של תנועת הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il

הקיבוץ הדתי, דובנוב 7, ת.ד. 40015, תל אביב 64732 | טל: 03-607-2777 | פקס: 03-695-7039